

Kraków – warto wiedzieć

Pierwsze kroki

Do Krakowa przyjechali stypendyści 12. edycji programu Thesaurus Poloniae. W maju br. swoje badania związane z kulturą i historią Polski rozpoczęli w Krakowie sześcioro zagranicznych badaczy z Ukrainy, Syrii, Estonii, Białorusi i Stanów Zjednoczonych.

Fot. Marian Nowy

Maria Kret prezentuje tzw. paciorki rewitalizacji, czyli poszczególne etapy prac przy rewitalizacji Lwowa-Podzamcze

Thesaurus Poloniae to trzymiesięczny program stypendialny Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP, realizowany przez Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie od jesieni 2009 roku. Dotychczas odbyło się 11 edycji, w których wzięło udział 63 naukowców z 28 krajów. Program adresowany jest do zagranicznych naukowców, prowadzących badania poświęcone kulturze, historii i wielokulturowemu dziedzictwu Rzeczypospolitej oraz Europy Środkowej. Do udziału w programie zapraszani są zarówno badacze zajmujący się zarządzaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego, jak i teoretycznymi badaniami z zakresu historii, socjologii, etnografii, antropologii. Stypendium daje możliwość realizowania w Krakowie własnego projektu badawczego – stypendyści otrzymują nie tylko wsparcie finansowe, ale także organizacyjne i merytoryczne.

Jedną z uczestniczek obecnego programu jest Maria Kret (Ukraina, Uniwersytet Narodowy im. I. Franki, Lwów), a celem jej projektu jest przeprowadzenie badań na temat polskich doświadczeń w zakresie rewitalizacji zabytkowych zespołów urbanistycznych.

– W drodze do integracji z Unią Europejską, na której Ukraina z pewnością pragnie pozostać, ważnym elementem jest możliwość korzystania z doświadczeń krajów Unii, w tym Polski. Także dla mnie, jako badaczki w dziedzinie

nauk geograficznych, przygotowującej materiały do pracy doktorskiej w zakresie transformacji antropogenicznego krajobrazu na polsko-ukraińskim pograniczu. Prowadząc badania terenowe często napotykałam się na problemy tak zwanych „terenów zdegradowanych” i ich ewentualnego zagospodarowania. Odpowiedzią na to mogłaby być działalność rewitalizacyjna – mówi Maria Kret.

Najbardziej odpowiada jej definicja rewitalizacji przyjęta przez Komitet Naukowy Projektu Instytutu Rozwoju Miast z Krakowa, w dniu 15 lutego 2008 r., zgodnie z którą „rewitalizacja jest to skoordynowany proces, prowadzony wspólnie przez władzę samorządową, społeczność lokalną i innych uczestników, będący elementem polityki rozwoju i mający na celu przeciwdziałania degradacji przestrzeni zurbanizowanej, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych, poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania oraz ochronę dziedzictwa narodowego, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju”.

W krajach Unii Europejskiej coraz częściej używa się pojęcia „rewitalizacja” w literaturze fachowej. Rewitalizacja pozwala bowiem z jednej strony zachować dziedzictwo materialne, a z drugiej – przyczynia się do ożywienia inwestycyjnego, podniesienia komfortu życia mieszkańców i zwiększenia atrakcyjności turystycznej miasta. Niestety na Ukrainie termin ten jest nowy i bardzo rzadko stosuje się go w odniesieniu do obiektów budowlanych.

Pierwsze kroki w promowaniu rewitalizacji poczynił Instytut Rozwoju Miast z Krakowa i Instytut Miasta Lwowa. Te dwie instytucje przyczyniły się do przygotowania pierwszego programu rewitalizacji w Ukrainie. Projekt był realizowany przez Instytut Rozwoju Miast w Krakowie, a oficjalnym ukraińskim partnerem projektu były: Instytut Miasta Lwowa i miejscowy urząd miasta. „Program rewitalizacji Lwowa – Podzamcze 2012 – 2025” został przygotowany pod redakcją dr. Wojciecha Jarczewskiego oraz Macieja Huculaka. Autorzy programu piszą: „Podzamcze posiada duży potencjał rozwojowy, który w perspektywie kilkunastu lat, m.in. dzięki korzystnym przemianom uruchomionym w wyniku realizacji programu rewitalizacji, może zostać wykorzystany. Podzamcze jest jednym z tych obszarów, na terenie których planowany jest rozwój strategicznych elementów gospodarki Lwowa tj. usług dla biznesu oraz turystyki. Rewitalizacja obszaru Lwów-Podzamcze będzie zatem silnie zintegrowana z rozwojem Lwowa, stanowiąc element szerszych procesów rozwojowych”.

*

Problematyka lwowska jest często obecna w pracach publikowanych przez Międzynarodowe Centrum Kultury. Właśnie ukazała się nakładem MCK książka Katarzyny Kotyńskiej *Lwów. O odczytywaniu miasta na nowo*. To, jak pisze wydawca, pierwsze całościowe ujęcie obrazu Lwowa w literaturze różnych narodów, obejmujące całe dwudzieste stulecie.

MARIAN NOWY